

Sygn. akt IV KK 127/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron
w dniu 27 kwietnia 2021 r.

sprawy A. P.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKzw (...)
utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt VIII Kow (...),
w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia
reszty kary pozbawienia wolności,
na podstawie art. 519 k.p.k., art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 531 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- I. pozostawić bez rozpoznania kasację obrońcy skazanego;**
- II. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i obciążyć nimi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. Wydział VIII Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń, postanowieniem z dnia 5 lipca 2018 r., w sprawie o sygn. akt VIII Kow (...), udzielił skazanemu A. P. warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności objętej wyrokiem łącznym wydanym w sprawie o sygn. akt II K (...) Sądu Rejonowego w S.. Sąd wyznaczył okres 2 lat próby mający trwać do dnia 13 lipca 2020 r. Postanowieniem z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt VIII Kow (...), Sąd Okręgowy w K. odwołał wobec

skazanego przedmiotowe warunkowe zwolnienie. Po rozpoznaniu zażalenia obrońcy skazanego, Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 30 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKzw (...), utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego.

Kasację od postanowienia Sądu Apelacyjnego wniósł na podstawie art. 519 k.p.k. i art. 520 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. obrońca skazanego, który na podstawie art. 523 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zarzucił rażąco obrazę prawa procesowego, mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a to:

1/ art. 160 § 6 i 7 k.k.w. przy uwzględnieniu treści art. 42 § 2 Ustawy zasadniczej, wobec brzmienia art. 160 § 6 i 7 k.k.w., co stanowi o zaistnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej, przewidzianej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., poprzez pozbawienie skazanego możliwości osobistego udziału w postępowaniu, a także pozbawienie oskarżonego prawa do osobistego zaskarżenia rozstrzygnięcia Sądu I instancji, jak też odmowę rozpoznania osobistego zażalenia skazanego złożonego w terminie ustawowym;

2/ art. 8 § 2 pkt 2 i 5 k.k.w., przy uwzględnieniu brzmienia art. 42 § 2 Ustawy zasadniczej, co stanowi o zaistnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej, przewidzianej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., poprzez rozpoznanie sprawy z pozbawieniem skazanego prawa do obrony, z uwagi na jej rozpoznanie przy wyłącznie formalnym udziale osoby wskazanej przez Sąd jako obrońca skazanego, przy jednoczesnym braku skutecznego powiadomienia skazanego o wyznaczeniu danej osoby dla pełnienia funkcji obrońcy, mimo wielokrotnego wskazywania przez skazanego na osobę obrońcy, którego darzył zaufaniem i braku aprobaty dla wyznaczania innych obrońców poza wskazywanym.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie postanowień Sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację wniesioną przez obrońcę skazanego A. P. należało pozostawić bez rozpoznania, jako wniesioną przez osobę nieuprawnioną.

Zgodnie z art. 519 k.p.k. kasacja przysługuje stronie tylko od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie oraz od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a Kodeksu karnego. Użyte w art. 519 k.p.k. sformułowanie "kończące postępowanie", nie dotyczy przy tym zakończenia postępowania w danej instancji, lecz całego postępowania stanowiącego przedmiot procesu karnego. W takim przypadku chodzi o zakończenie postępowania co do zasadniczej kwestii, a więc co do odpowiedzialności oskarżonego wobec postawionego mu zarzutu. Innymi słowy, przez „wyrok kończący postępowanie” należy rozumieć orzeczenie, które prawnie wyłącza możliwość dalszego zwykłego toku instancji (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., III KK 100/16, LEX nr 2123638; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2013 r., V KK 208/13, LEX nr 1350337; D. Świecki [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz. (red.) J. Skorupka, Warszawa 2015, s. 1244*). Natomiast postanowienia wydawane w postępowaniu wykonawczym mogą podlegać kontroli kasacyjnej jedynie w trybie przewidzianym w art. 521 k.p.k., jednakże również w ograniczonym zakresie. Z treści tego przepisu wynika uprawnienie dla Prokuratora Generalnego i Rzecznika Praw Obywatelskich do wniesienia kasacji od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie. Zakresem tego przepisu objęte są więc wszystkie prawomocne wyroki sądu pierwszej instancji oraz prawomocne wyroki sądu odwoławczego kończące postępowanie, a także prawomocne postanowienia wydane zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji kończące postępowanie oraz prawomocne postanowienia wydane w postępowaniu wykonawczym kończące to postępowanie. Jak podnosi się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, kończą postępowanie także prawomocne orzeczenia wydawane w innych, także pobocznych nurtach procesu, pod warunkiem, że definitywnie zamykają rozpoznanie danej kwestii, powodując trwałe skutki. Dotyczy to więc w ograniczonym zakresie również postępowania wykonawczego. Jak już zaznaczono, postanowienia wydawane w tej fazie postępowania podlegać mogą kontroli kasacyjnej jedynie w trybie przewidzianym w art. 521 k.p.k. W odniesieniu do postanowień wydawanych w toku postępowania wykonawczego kasacja

nadzwyczajna przysługuje wówczas, gdy są to postanowienia powodujące trwałe przekształcenie kary, to jest sposobu lub trybu jej wykonywania, które jednocześnie nie podlegają korygowaniu na podstawie art. 24 k.k.w. Postanowienia takie należy uznać za kończące postępowanie sądowe w danej sprawie. Dotyczy to między innymi kwestii warunkowego przedterminowego zwolnienia czy zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 kwietnia 2014 r., V KK 101/14, LEX nr 1454014; z dnia 7 lutego 2013 r., II KK 144/12, OSNKW 2013, z. 6, poz. 47; z dnia 25 września 2013 r., III KK 231/13, OSNKW 2013, z. 12, poz. 103; Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom III, pod red. P. Hofmańskiego, Warszawa 2004, s. 118*).

W przedmiotowej sprawie kasacja co prawda skierowana została przeciwko postanowieniu o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności (a więc z formalnego punktu widzenia była dopuszczalna), lecz wniósł ją nieuprawniony podmiot. Jak już zaznaczono wcześniej, w postępowaniu wykonawczym kasacja w oczywisty sposób wobec treści art. 519 k.p.k. nie jest dostępna dla stron, a tylko art. 521 k.p.k. pozwala wymienionym w jego dyspozycji podmiotom szczególnie wywodzić kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie. Wymienione okoliczności prowadzą do wniosku, że skazany A. P. w przedmiotowej sprawie nie uzyskał prawa do wniesienia kasacji za pośrednictwem obrońcy. Mógł to uczynić jedynie Prokurator Generalny lub Rzecznik Praw Obywatelskich zgodnie z dyspozycją art. 521 k.p.k.

Jak stanowi art. 530 § 2 k.p.k., na poziomie sądu odwoławczego powinno toczyć się tzw. postępowanie okołokasacyjne, mające na celu kontrolę spełnienia warunków formalnych wniesienia kasacji. Tych czynności dokonać winien prezes tego sądu, przewodniczący wydziału odwoławczego bądź upoważniony sędzia. Należy odmówić przyjęcia kasacji, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 k.p.k. lub w art. 429 § 1 k.p.k., albo gdy kasację oparto na innych powodach niż wskazane w art. 523 § 1 k.p.k. Z kolei na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy ponawia kontrolę warunków dopuszczalności kasacji w sprawie i

pozostawia ją bez rozpoznania między innymi wówczas, gdy została wniesiona przez nieuprawnioną osobę.

W rezultacie więc, w przedmiotowej sprawie na podstawie art. 519 k.p.k. w zw. z art. 521 k.p.k., art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. należało orzec o pozostawieniu bez rozpoznania kasacji obrońcy skazanego.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., zwalniając od nich skazanego i obciążając nimi Skarb Państwa.